

Umění – tentokrát z oborů malba a sochařství

Tradiční emise Umělecká díla na známkách letos obsahuje čtyři hodnoty – a vlastně spíše šest, protože dvojice známek Pražský hrad v ročních obdobích rovněž představuje obrazy. Dvojici (resp. čtveřici) děl výtvarných nyní doplňuje jedno další, a dále jedno dílo sochařské.

Ota Janeček – překvapující

Název: Umělecká díla na známkách: Ota Janeček

Den vydání: 13. listopadu 2019

Hodnota: 45 Kč; kat. č. 1054 (ČP)

Grafická úprava a rytina: Miloš Ondráček

Rozměr známky: 50 x 40 mm

Tisk: Poštovní tiskárna cenin, Praha

Druh tisku: pětibarevný OTp + OF s použitím čtyř přímých barev

Tisková forma: PL 4

Náklad: 80.000 (= 20.000 PL)

FDC: OTp v barvě černé; náklad: 3.200; tisk PTC

Tak se jmenovala výstava jeho obrazů pořádaná v Praze před dvěma lety. Ale mohly by se tak jmenovat i další, pořádané letos ke stému výročí jeho narození. Jedna totiž představila jen málo známou součást Janečkovy tvorby, bronzové plastiky, drobné i překvapivě rozměrné, z nichž některé si veřejnost přes jejich stáří mohla prohlédnout vlastně poprvé. Pokud tedy bylo záměrem na známce představit Janečkovu tvorbu prostřednictvím „netypického“ díla, možná se mohlo sáhnout po některé z těchto jeho prací. (Na okraj poznamenávám, že výstava soch se koná v zahradě restaurace Bastion v Praze 2 a navštívit ji můžete do konce března příštího roku.)

Janečkova díla se na známkách už objevila – šlo o dvě série vodních ptáků a portrét Bohuslava Martinů v šedesátých letech. Škoda, že toho nevytvořil víc, ze svého „porevolučního“ působení na oddělení známkové tvorby federálního ministerstva spojů jsem si však odnesl dojem, že vina nebyla na umělcově straně...

Z Janečkových obrazů a grafik jsou obecně nejvíce známy ty jemné a zasněné, květiny a ptáčci ze 70. a 80. let, či ženské akty nakreslené jakoby jednou čarou – tak kreslil Picasso býky. Všimli si toho i významní za-

hraniční výtvarní kritikové a Janečka na výstavě v Londýně v polovině osmdesátých let označili za jednoho z největších světových kreslířů dvacátého století.

Je proto dobře, že autor výtvarné podoby emise a její rytec Miloš Ondráček sáhl po jiné kapitole umělcovy tvorby a na známku zařadil obraz z druhé poloviny padesátých let ze sbírky Galerie moderního umění v Hradci Králové. Dobře je to hned dvakrát – jednak jde o méně známé Janečkovu tvůrčí údobí (alespoň co se běžné veřejnosti týče) a jednak to dokládá, že umělecké skvosty nemusejí pocházet jen z pražských institucí a vypravit se za nimi můžeme i do galerií v dalších místech naší vlasti.

Známka je mimořádná i tím, že je tištěna vlastně devítibarevně! Pětibarevným ocelotiskem z plochých desek a čtyřmi přímými barvami ofsetovými. Tohle na světě umí už jen pražská Poštovní tiskárna cenin, ovšem i nad ní se v tomto směru smráká. Jde totiž o tak pracnou, a tedy nutně i pomalou a drahou výrobní techniku, že dnešní Janečkova a Ondráčkova známka je možná poslední, pro niž mohla být použita.

Zmíněná „populární“ údobí Janečkovy tvorby jsou v rámci emise představena také – jednoduchá liniová kresba dívčí tváře tvoří výzdobu obálky dne vydání a typický něžně rozčepýřený ptáček je v jejím razítku (u něj mi trochu vadí, že ke 100. výročí narození umělce nebyla pro domicil zvolena pošta Pardubice 7, sídlící v Pardubičkách, Janečkově rodišti).

Ale jinak, suma sumárum – skvělá práce! Ostatně, co jiného od Mistrů Janečka a Ondráčka očekávat? FB

Poznámka redakce: K polygraficky mimořádné známce připravila Česká pošta zvláštní tisk – soutisk pěti ocelotiskových barev (bez barev ofsetových) na listu silnějšího papíru. Z hlediska katalogizace jde o SOR (soubor otisků rytin) s číslem 7. Soutisk je adjustován v deskách s logem České pošty a prodejna Známkové tvorby na Hlavní poště v Praze jej nabízí za 500 Kč.

Ladislav Šaloun – 150 (s mírným předstihem)

Název: Umělecká díla na známkách: Ladislav Šaloun

Den vydání: 27. listopadu 2019

Hodnota: 39 Kč; kat. č. 1055 (ČP)

Autor fotografií (pro známku i FDC): Oto Palán

Rozměr známky: 40 x 50 mm

Tisk: Poštovní tiskárna cenin, Praha

Druh tisku: plnobarevný OF

Tisková forma: 3x PL 4

Náklad: 80.000 (= 20.000 PL)

FDC: digitální tisk; náklad: 3.200; tisk PTC Praha

Když jsem přemýšlel, proč byla zrovna letos do emise Umění zařazena známka k počtě díla Ladislava Šalouna, nenapadl mě žádný „časový“ důvod, na letošní rok nepřípadá žádné významné výročí – jeho, ani související s jeho dílem. A tak jsem si řekl, že to budu brát (s mírným předstihem) k autorovu 150. výročí narození, které připadne na 1. srpna příštího roku.

Šaloun byl jako sochař velice všestranný, vedle monumentů se věnoval i drobným užitkovým plastikám, průmyslovému designu, a byl i grafikem a ilustrátorem knih. V osobním životě byl příznivcem spiritismu, což je mi cizí, ale sympatický je mi okruh jeho přátel, kteří s ním tento zájem sdíleli. Mucha, Váchal, Bílek, Konůpek, Reynek – všechna ta jména známe i ze známkové tvorby.

Obecně nejznámějším Šalounovým dílem je pomník Mistra Jana Husa na pražském Staroměstském náměstí. Ten je zobrazen na aršíku a FDC emise Česká státnost 2015 a více jsme o něm psali ve F11/2015.

Na nové známce je zobrazena Šalounova plastika Dotek osudu II, která je součástí sbírek Galerie středoevropského kraje. Tedy opět dvakrát plus za výběr: Nemonumentální, spíše komorní dílo, a z mimopražské galerie. Stejně se jmenovala (ale bez pořadové číslovky) i autorova výstava v této galerii, pořádaná ke stému výročí vzniku Československa. Jde o plastiku z carrarského mramoru, vysokou něco přes metr, kterou galerie získala před dvačtyřiceti lety. Pro známku byla použita její fotografie od Oty Palána.

Zobrazit plastiku na poštovní známce není jen tak – z minulosti bychom mohli uvést řadu případů (od nás i ze zahraničí), kdy se to zrovna moc nepovedlo. To ale neplatí pro novou známku, u ní se šťastně setkala při-

znání, že socha je reprodukována prostřednictvím fotografie (tedy že její zobrazení není nijak dále výtvarně upraveno) s ušlechtilým stochastickým rastroem a precizní prací Poštovní tiskárny cenin.

Pro kresebnou výzdobu obálky dne vydání bylo použito grafické dílo Šalounova přítele, už zmíněného Jana Konůpka, jehož práce jsou rovněž součástí sbírek

JAN KONŮPEK – KONTEMPLACE (1929)
GASK KUTNÁ HORA

GASK. Galerie je zmíněna i v razítku, v němž je jako domicil správně uvedeno Kutná Hora, kde galerie – v těsné blízkosti monumentálního chrámu sv. Barbory – sídlí. FB

